

Stowarzyszenie Autorów ZAiKS
Dyrekcja Generalna
ul. Hipoteczna 2
00-092 Warszawa
skr. poczt. P-16, 00-950 Warszawa
tel. (22) 827 60 61-9 centrala
fax (22) 828 92 04
e-mail: sekretariat@zaiks.org.pl

Szanowny Pan Senator
Krzysztof Kwiatkowski
Przewodniczący Komisji Ustawodawczej
Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

ul. Wiejska 6/8
00-902 Warszawa

2/2020/PS

Warszawa, dnia 29 stycznia 2020 roku

Dot. pisma Polskiej Izby Komunikacji Elektronicznej z dnia 21 stycznia 2020 roku zawierającego poprawki do ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (druk nr 38)

Szanowny Panie Przewodniczący,

Działając w imieniu Stowarzyszenia Autorów ZAiKS, w odpowiedzi na pismo Polskiej Izby Komunikacji Elektronicznej (dalej jako PIKE) z dnia 21 stycznia 2020 roku, złożone na ręce Przewodniczącego Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji, wnosimy o nieuwzględnianie zgłoszonych w tym piśmie poprawek do ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (druk senacki nr 38).

Odnosnie proponowanych przez PIKE zmian art. 479⁹³ Kodeksu postępowania cywilnego

W piśmie z dnia 21 stycznia 2020 roku PIKE postuluje wykreślenie art. 479⁹³ Kodeksu postępowania cywilnego. W naszej ocenie wprowadzenie tego przepisu wypełnia istniejący brak w zakresie podstawy umożliwiającej zasądzenie odpowiedniej sumy, w sytuacji w której udowodnienie wysokości żądania w sprawie o naruszenie jest niemożliwe, utrudnione lub niecelowe. W praktyce dochodzenia roszczeń z tytułu naruszenia autorskich praw majątkowych takie sytuacje zdarzają się często, co uzasadnione jest specyfiką autorskich praw majątkowych, jak i ich naruszeń. Uwzględnić należy, iż korzystanie z utworu nie wymaga władania konkretną rzeczą, czyli egzemplarzem utworu. Korzystanie z utworu może zachodzić jednocześnie na tym samym lub na różnych polach eksploatacji oraz może do niego dochodzić równolegle i niezależnie także na wielu terytoriach. Uwarunkowanie te utrudniają

definitywne wykazanie zakresu roszczeń ochronnych. Art. 79 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych przewidujący roszczenia w przypadku naruszenia autorskich praw majątkowych uwzględnia omawianą specyfikę, gdyż zawarte w nim roszczenia stanowią modyfikację podstawowych instrumentów prawa cywilnego. Tytułem przykładu wskazać można, iż przewidziane w art. 79 ust. 1 pkt 4 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych roszczenie o wydanie uzyskanych korzyści nie znajduje ścisłych odpowiedników na gruncie Kodeksu cywilnego. Roszczenie to ma odmienny zakres niż kodeksowa regulacja bezpodstawnego wzbogacenia. Stąd celowe jest wyposażenie uprawnionych dochodzących ochrony naruszonych praw w podstawę do żądania odszkodowania w wysokości ustalonej przez sąd, na wzór regulacji przyjętej w art. 322 Kodeksu postępowania cywilnego, lecz dostosowanej do specyfiki praw, o których mowa.

Odnosnie proponowanych przez PIKE zmian art. 479⁹⁵ Kodeksu postępowania cywilnego

Zastrzeżenia budzi także zgłoszony przez PIKE postulat, aby do art. 479⁹⁵ Kodeksu postępowania cywilnego dodać zastrzeżenie, zgodnie z którym sąd stosując środki w tym artykule powołane, obok uwzględniania interesów stron i obciążenia obowiązanego lub pozwanego oraz ochrony tajemnicy przedsiębiorstwa, brał także pod uwagę możliwość podniesienia przez pozwanego skutecznego zarzutu przedawnienia względem roszczenia. Proponowane przez PIKE sformułowanie jest niezrozumiałe. Nie jest bowiem jasne do przedawnienia jakich roszczeń odnosi się ta propozycja. Jednocześnie podkreślić należy, iż wniosek rozpoznawany w trybie nowo uregulowanego wezwania do udzielenia informacji ma charakter procesowy. Ma on szczególną rolę i charakter, co uwidacznia się przede wszystkim w porównaniu z roszczeniami informacyjnymi o charakterze materialnoprawnym ustanowionymi w art. 19³ ust. 3 i w art. 47 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz w art. 48 ustawy o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi. Ponadto zaproponowane przez PIKE sformułowanie sugeruje, iż sąd z urzędu uwzględniać ma zarzuty przez stronę nie podniesione. Działanie takie narusza równowagę, którą omawiany art. 479⁹⁵ Kodeksu postępowania cywilnego ma za zadanie wprowadzić.

Odnosnie proponowanych przez PIKE zmian art. 479⁹⁸, art. 479⁹⁹, art. 479¹⁰⁶ oraz art. 479¹⁰⁷ Kodeksu postępowania cywilnego

Wprowadzenie proponowanych przez PIKE poprawek polegających na nałożeniu obowiązku wykazania wiarygodnych okoliczności w miejsce postanowienia wymagającego uprawdopodobnienie roszczenia lub okoliczności uzasadniających wnioski (proponowane przez PIKE zmiany w zakresie art. 479⁹⁸, art. 479⁹⁹, art. 479¹⁰⁶ oraz art. 479¹⁰⁷ Kodeksu postępowania cywilnego) wprowadza niejasne pojęcie w miejsce terminu „uprawdopodobnienie”, którym obecnie posługuje się już Kodeks postępowania cywilnego.

Jego znaczenie jest określone w art. 243 Kodeksu postępowania cywilnego, który stał się przedmiotem szeregu orzeczeń, a co za tym idzie - jego wykładnia nie powinna budzić wątpliwości. Odwołanie się do uprawdopodobnienia nie stanowi także naruszenia zasad wynikających z dyrektywy 2004/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej. Wskazać przy tym należy, iż dyrektywa ta ustanawia minimalne standardy ochrony praw, nie stające na przeszkodzie, aby państwa członkowskie ustanowiły bardziej rygorystyczne zasady odpowiedzialności w przypadku naruszenia praw autorskich¹.

Odnosnie proponowanych przez PIKE zmian art. 479¹¹⁸ § 1 Kodeksu postępowania cywilnego

W piśmie z dnia 21 stycznia 2020 roku PIKE postuluje także wykreślenie zdania drugiego z art. 479¹¹⁸ § 1 Kodeksu postępowania cywilnego stanowiącego, iż informacji udziela się pod rygorem odpowiedzialności karnej. W naszej ocenie zachowanie tego zastrzeżenia jest niezbędne, a PIKE bezpodstawnie łączy kwestię odmowy przedstawienia dokumentu z odpowiedzialnością za udzielone informacje. Przepis art. 479¹¹⁸ § 1 Kodeksu postępowania cywilnego wskazuje, iż udzielający informacji odpowiada za ich treść, zgodnie ze stanem faktycznym i prawnym. Utrzymanie tej zasady zapewnia rzetelne wykonywanie nakładanych przez sąd zobowiązań.

Odnosnie proponowanych przez PIKE dalszych zmian

Jednocześnie sprzeciwiamy się formułowanym przez PIKE twierdzeniom o uprzywilejowaniu uprawnionych względem użytkowników oraz zarzutom kierowanym przeciwko treści postanowień ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Są one nieuzasadnione. Jest przeciwnie. Krytykowane przepisy wyrównują nierównowagę w pozycji twórcy względem, w większości profesjonalnego podmiotu dokonującego naruszenia, w szczególności w zakresie ustalenia okoliczności mających znaczenie dla dochodzenia i określenia wysokości należnych roszczeń.

W szczególności zauważyć należy, iż w ostatnim czasie prawo do dochodzenia od naruszcyciela autorskich praw majątkowych zapłaty sumy pieniężnej w wysokości odpowiadającej dwukrotności stosownego wynagrodzenia, które w chwili jego dochodzenia byłoby należne tytułem udzielenia przez uprawnionego zgody na korzystanie z utworu, było przedmiotem badania przez Trybunał Konstytucyjny. Wyrokiem z dnia 5 listopada 2019 roku,

¹ Por. art. 2 ust. 1 dyrektywy

sygn. akt P 14/19, Trybunał orzekł, iż w rozpoznawanym zakresie art. 79 ust. 1 pkt 3 lit b ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych jest zgodny z art. 64 ust. 1 i 2 w związku z art. 31 ust. 3 w związku z art. 2 Konstytucji RP. Uzasadniając wyrok podkreślono doniosłą rolę autorskich praw majątkowych i konieczność formułowania roszczeń ochronnych uwzględniających specyfikę tych praw, jak i powszechne i uznane przez ustawodawcę trudności praktyczne w ich dochodzeniu.

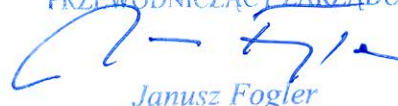
Kwestie szczegółowe z zakresu prawa autorskiego, które w swym piśmie poruszyło PIKE charakteryzują się znacznym skomplikowaniem. Wobec wieloletniej działalności Stowarzyszenia w zakresie ochrony praw autorskich prosimy, aby w przypadku podejmowania jakichkolwiek kroków legislacyjnych mających za przedmiot ustawę o prawie autorskim i prawach pokrewnych lub ustawę o zbiorowym zarządzaniu włączyć do prac Stowarzyszenie, które deklaruje chęć podjęcia współpracy.

Z poważaniem

WICEPRZEWODNICZĄCY ZARZĄDU

Młtosz Bembinow

PRZEWODNICZĄCY ZARZĄDU

Janusz Fogler